A MOK állásfoglalása az ügyeleti díjak változásáról

Az Eszjtv. rendezetlen problémáinak megoldása érdekében a Magyar Orvosi Kamara elnöksége 2021. júniusában levélben fordult Kásler Miklós miniszterhez. A levélben kiemelt kérdésként kezeltük az ügyeleti díjazás ügyét. A levélben javaslatot is tettünk, melynek fontos eleme volt, hogy az ügyeletben töltött idő óradíja nem lehet kevesebb, mint az alapbérből számolt óradíj, az ügyelet után kötelezően kiadandó pihenőidő nem csökkentheti a jövedelmet, és az ügyelet díjazását nem csak a szolgálati időhöz kell kötni, hanem az ellátott feladathoz, annak terheléséhez.

2021. nyarán három alkalommal folytattunk megbeszélést. A konzultáción elvekről egyeztettünk, az egyes szakterületek és intézmények konkrét besorolásáról nem volt szó. A megbeszélések eredményét, illetve az ezzel kapcsolatos véleményünket szeptemberi levelünkben az alábbiakban foglaltuk össze:

- **Egyszerűbb, átlátható, intézményi szinten egységesen alkalmazott, a kollegák számára tervezhető bevételt teremtő ügyeleti díjazásra van szükség.**
- **Az ügyeletben töltött idő egyetlen szakaszának a díjazása sem lehet kevesebb, mint az alapbérből számolt óradíj.**
- **Egységesíteni kell a rendes munkaidő terhére teljesített órák elszámolását és az ügyelet utáni kötelezően kiadandó pihenőidő elszámolásának kérdését.** Az ügyelet után **kötelezően kiadandó pihenőidő nem csökkentheti a jövedelmet.**

- **Az ügyelet díjazásának óradíját nem elsősorban a szolgálati időhöz kell kötni, hanem az ellátott feladathoz. Az alapdíjat kell korrigálni különböző szorzókkal** az alábbiak szerint:
    - ***Az ügyeletben betöltött pozíció (beosztott szakorvosjelölt, beosztott szakorvos, ügyelet/műszakvezető).***
    - ***A munkavégzés időpontja*** *(munkanap, pihenőnap, munkaszüneti nap).*
    - ***Az ügyelet jellege*** *(felvételes, csendes, készenlét stb.).*
        - *A jellemző ügyeleti terhelés:*
            - progresszivitási szint,
            - az ügyeleti feladatok jellege (betegfelvétel valószínűsége, frekvenciája, az egy betegre fordított idő, az ellátandó osztály/osztályok beteglétszáma, ügyeletben hozott döntések felelősségi szintje stb.)
- ***A végzett munka munkajogi besorolása:*** *elrendelt túlmunka, vagy önként vállalt többletmunka.*

Ezek mellett fontos követelésünk volt:

- ***Az ügyeleti díjak értéktartósága****, az emelkedő fizetésekkel való együttmozgása érdekében az ügyelet alapdíját* ***a mindenkori fizetések egy sávjához*** *(minimum a 16-20 éves gyakorlati időhöz tartozó alapbérből számolt órabérhez)* ***kell rögzíteni.***
- *Azon ritka esetekben, ha a fenti alap ügyleti órabér és az összeadódó pótlékok mátrixa alapján számolt ügyleti óradíj az orvos alapbéréből számolt órabér alá esne (idős orvos kötelezhető ügyelete kis kórházban, hétköznap),* ***az ügyeleti óradíj helyett az alapbérből számolt órabér fizetendő az ügyeleti órákra is.***
- **Alapvetés, hogy az ügyeleti díjak rendezése önmagában a források belső átrendezésével nem oldható meg**: ehhez célzott külső forrásnövelésre van szükség.

Levelünk után szakmai egyeztetésre nem került sor, de többször, több fórumon követeltük az ügyelet kérdésnek a fenti konszenzusos elven történő rendezést.

A fentiek után 2021. decemberében *minden előzetes egyeztetés és tájékoztatás nélkül* jelent meg az OKFŐ december 21-i utasítása az ügyelettel kapcsolatos kérdésekről.

Az utasítás pozitívumai:

- Egy **egyszerű** – sőt: túlzottan egyszerű –, **átlátható rendszer jött létre**.
- A közösen kialakított elvek egy részének megjelenése miatt teljesült az a MOK elvárás, hogy
    - **az ügyeletek díjazása** (meghatározó módon) ne a szolgálati időtől, hanem **az ügyeletek terhétől függjön,**
    - **támogassa a fiatalabb kollégákat,** akik nagyobb részt vállalnak az ügyeleti rendszer fenntartásában,
- **az ügyeleti rendszer megújítása többletforrás biztosítása mellett történik**, de ez a forrás nem elégséges a kialakított elvek érvényesítéséhez.

Az utasítás negatívumai

- **Az alapdíj a 2021-es bértábla 5. fizetési kategóriájának felel meg**. Ezt a díjat az egyeztetések lefolytatásakor 2021-re tartottuk a feltételeket teljesítőnek. **A 2022-es béremelés esetén már ez a díj** – melynek karbantartásra sincs ígéret – **nem megfelelő**.
- **Az alapdíjban a szakorvosok tekintetében semmilyen differenciálás nincs a szakmában eltöltött idő alapján.**

Ennek következményeként

- számos korcsoportnál és terhelés-besorolásnál **nem teljesül az az elvárás, hogy túlmunkában nem lehet alacsonyabb az ügyeleti óradíj, mint az az alapbérből számolt óradíj** (1. ábra).
- Ez a probléma számos kategóriában még **az önként vállalt többletmunka esetében is igaz** (2. ábra).
- Számos korcsoportnál és terhelés-besorolásnál **az új rendszer szerinti ügyeleti óradíj alacsonyabb, mint az a 2021-es számítás szerint lenne**, azaz a változásokkal ezek a csoportok rosszabbul járnak (3. ábra).
- Ez a probléma számos kategóriában még **az önként vállalt többletmunka esetében is igaz** (4. ábra).

Az ábrákon látható, hogy a hátrányba került csoportok az idősebb kollégák, akik alacsonyabb terhelésű szakmában és/vagy intézményben dolgoznak. **Az ábrákból látható, hogy jelentős számú kategóriát érint negatívan a változás**, de nincs információnk arról, hogy ez az ügyeletben résztvevő mekkora hányadát érinti.

Az intézmények és a szakmák besorolása a MOK-kal történt egyeztetés nélkül történt. *Mindenképpen szükség van ezek tényszámokon alapuló időszakos felülvizsgálatára, illetve ezeken a megbeszéléseken kell kezelni a felmerülő problémákat*. (Pl. hiányszakmák, ellátatlan területek, illetve ügyeltvezetők díjazásának kérdése.)

Összegzés

Az új ügyeleti finanszírozás összességében és **elveiben egy igazságosabb, a munkaterheléshez jobban igazodó és a fiatalabb kollégákat támogató rendszer.**

Ugyanakkor **a kollégák jelentős csoportjai számára nem teljesül az az alapvető követelés, hogy éjszakai túlmunkában nem kereshetnek kevesebbet, mint a normál alap órabérük.**

Az ügyeletek működőképességét, az ügyeleti sorok kiállíthatóságát veszélyezteti az, hogy az idősebb, a többletmunka tekintetében eleve kevésbé motivált kollégákat érinti hátrányosan az új szabályozás. És **hiába van ügyeletes beosztott, vagy rezidens, ha nincs ügyeletvezető tapasztalt szakorvos**. A kollégák visszajelzése alapján az egészségügyi rendszer széttagoltsága miatt a kisebb intézményekben az idősebb kollégák nélkül nem oldható meg az ügyeleti ellátás folyamatossága.

Szintén problémát jelenthet, hogy miután ma **a rendszer működésének fontos eleme az önként vállalt többletmunka, ennek szerényebb díjazása kisebb motivációt jelent.**

Itt is rögzíteni kell, hogy ahhoz, hogy az ügyeletek ügye nyugvópontra jusson, a fentieken kívül garantálni kell azt, hogy az ügyelet után **kötelezően kiadandó pihenőidő nem csökkentheti a jövedelmet**.

Végezetül azt is egyértelműsíteni kell, hogy bár az OKFŐ utasítása értelemszerűen csak az Eszjtv. alá tartozó intézményekre vonatkozhat, az alapellátás vállalkozó orvosaira nem, de **az alapellátási ügyeletek díjazásának szintrehozását és karbantartását is meg kell oldani.**

A MOK javaslata

A fentiek alapján **a MOK határozott álláspontja:**

- Az ügyeleti díjak meghatározása az előzetes tárgyalásokon felvetettek szerint történjen, azaz:
    - **az alapdíj összege** kerekítéssel a **bértábla 5. fizetési kategóriájának feleljen meg**
    - **három életkori kategória legyen:**
        - rezidens 0,7-es szorzóval
        - szakorvos 1,0-es szorzóval
        - szenior szakorvos 1,2-es szorzóval (20 év gyakorlat felett)
- egyértelmű szabályozás és végrehajtási utasítással **garantálni kell azt, hogy ügyelet után kötelezően kiadandó pihenőidő nem csökkentheti a jövedelmet.**
- **Az alapellátás ügyeleti rendszer problémáit is rendezni kell** úgy finanszírozási mind szabályozási-ellenőrzési oldalról.

A MOK javaslat (5. fizetési kategóriához kötés és a szenior szakorvos kategória bevezetése), mint az az 5. és 6. ábrán látható, **a kollégák túlnyomó többsége esetén rendszerszinten rendezi az óradíj kérdését, és csak kis számú kolléga az, akinek egyéni intézkedéssel kell garantálni azt, hogy éjszakai túlmunkában nem kereshetnek kevesebbet, mint a normál alap órabérük.**

Budapest, 2022. 01. 17.

Mellékletek

Akik normál ügyeletben kevesebbet keresnek az alap órabérnél (munkanap)

				ügyelet óradíj munkanapon az új számítás szerint			
	Kat.	havi bér 2022	órabér 2022	alap	plusz 15%	plusz 30%	plusz 45%
1.	0-2 év	619 053,0 Ft	3 578,3 Ft	4 200,0 Ft	4 830,0 Ft	5 460,0 Ft	6 090,0 Ft
2.	3-5 év	788 315,0 Ft	4 556,7 Ft	6 000,0 Ft	6 900,0 Ft	7 800,0 Ft	8 700,0 Ft
3.	6-10 év	1 108 091,0 Ft	6 405,2 Ft	6 000,0 Ft	6 900,0 Ft	7 800,0 Ft	8 700,0 Ft
4.	11-15 év	1 259 322,0 Ft	7 279,3 Ft	6 000,0 Ft	6 900,0 Ft	7 800,0 Ft	8 700,0 Ft
5.	16-20 év	1 342 511,0 Ft	7 760,2 Ft	6 000,0 Ft	6 900,0 Ft	7 800,0 Ft	8 700,0 Ft
6.	21-25 év	1 490 087,0 Ft	8 613,2 Ft	6 000,0 Ft	6 900,0 Ft	7 800,0 Ft	8 700,0 Ft
7.	26-30 év	1 615 243,0 Ft	9 336,7 Ft	6 000,0 Ft	6 900,0 Ft	7 800,0 Ft	8 700,0 Ft
8.	31-35 év	1 681 710,0 Ft	9 720,9 Ft	6 000,0 Ft	6 900,0 Ft	7 800,0 Ft	8 700,0 Ft
9.	36-40 év	1 823 100,0 Ft	10 538,2 Ft	6 000,0 Ft	6 900,0 Ft	7 800,0 Ft	8 700,0 Ft
10.	41- év	2 142 051,0 Ft	12 381,8 Ft	6 000,0 Ft	6 900,0 Ft	7 800,0 Ft	8 700,0 Ft

1. ábra

Akik normál ügyeletben kevesebbet keresnek az új rendszerben mint a tavalyi számítás szerint (munkanap)

					ügyelet óradíj munkanapon az új számítás szerint			
	Kat.	havi bér 2022	óradíj 2022	ügyeleti díj 2022-ben a régi szerint	alap	plusz 15%	plusz 30%	plusz 45%
1.	0-2 év	619 053,0 Ft	3 578,3 Ft	2 504,8 Ft	4 200,0 Ft	4 830,0 Ft	5 460,0 Ft	6 090,0 Ft
2.	3-5 év	788 315,0 Ft	4 556,7 Ft	3 189,7 Ft	6 000,0 Ft	6 900,0 Ft	7 800,0 Ft	8 700,0 Ft
3.	6-10 év	1 108 091,0 Ft	6 405,2 Ft	4 483,6 Ft	6 000,0 Ft	6 900,0 Ft	7 800,0 Ft	8 700,0 Ft
4.	11-15 év	1 259 322,0 Ft	7 279,3 Ft	5 095,5 Ft	6 000,0 Ft	6 900,0 Ft	7 800,0 Ft	8 700,0 Ft
5.	16-20 év	1 342 511,0 Ft	7 760,2 Ft	5 432,1 Ft	6 000,0 Ft	6 900,0 Ft	7 800,0 Ft	8 700,0 Ft
6.	21-25 év	1 490 087,0 Ft	8 613,2 Ft	6 029,3 Ft	6 000,0 Ft	6 900,0 Ft	7 800,0 Ft	8 700,0 Ft
7.	26-30 év	1 615 243,0 Ft	9 336,7 Ft	6 535,7 Ft	6 000,0 Ft	6 900,0 Ft	7 800,0 Ft	8 700,0 Ft
8.	31-35 év	1 681 710,0 Ft	9 720,9 Ft	6 804,6 Ft	6 000,0 Ft	6 900,0 Ft	7 800,0 Ft	8 700,0 Ft
9.	36-40 év	1 823 100,0 Ft	10 538,2 Ft	7 376,7 Ft	6 000,0 Ft	6 900,0 Ft	7 800,0 Ft	8 700,0 Ft
10.	41- év	2 142 051,0 Ft	12 381,8 Ft	8 667,3 Ft		6 900,0 Ft	7 800,0 Ft	8 700,0 Ft

2. ábra

Akik az önként vállat ügyeletben kevesebbet keresnek az alap órabérnél (munkanap)

				ügyelet óradíj munkanapon az új számítás szerint			
	Kat.	havi bér 2022	óradíj 2022	alap	plusz 15%	plusz 30%	plusz 45%
1.	0-2 év	619 053,0 Ft	3 578,3 Ft	5 040,0 Ft	5 796,0 Ft	6 552,0 Ft	7 308,0 Ft
2.	3-5 év	788 315,0 Ft	4 556,7 Ft	7 200,0 Ft	8 280,0 Ft	9 360,0 Ft	10 440,0 Ft
3.	6-10 év	1 108 091,0 Ft	6 405,2 Ft	7 200,0 Ft	8 280,0 Ft	9 360,0 Ft	10 440,0 Ft
4.	11-15 év	1 259 322,0 Ft	7 279,3 Ft	7 200,0 Ft	8 280,0 Ft	9 360,0 Ft	10 440,0 Ft
5.	16-20 év	1 342 511,0 Ft	7 760,2 Ft	7 200,0 Ft	8 280,0 Ft	9 360,0 Ft	10 440,0 Ft
6.	21-25 év	1 490 087,0 Ft	8 613,2 Ft	7 200,0 Ft	8 280,0 Ft	9 360,0 Ft	10 440,0 Ft
7.	26-30 év	1 615 243,0 Ft	9 336,7 Ft	7 200,0 Ft	8 280,0 Ft	9 360,0 Ft	10 440,0 Ft
8.	31-35 év	1 681 710,0 Ft	9 720,9 Ft	7 200,0 Ft	8 280,0 Ft	9 360,0 Ft	10 440,0 Ft
9.	36-40 év	1 823 100,0 Ft	10 538,2 Ft	7 200,0 Ft	8 280,0 Ft	9 360,0 Ft	10 440,0 Ft
10.	41- év	2 142 051,0 Ft	12 381,8 Ft	7 200,0 Ft	8 280,0 Ft	9 360,0 Ft	10 440,0 Ft

3.ábra

Akik az önként vállat ügyeletben kevesebbet keresnek mint a tavalyi számítás szerint (munkanap)

					ügyelet óradíj munkanapon az új számítás szerint			
	Kat.	havi bér 2022	óradíj 2022	ügyeleti díj 2022-ben a régi szerint	alap	plusz 15%	plusz 30%	plusz 45%
1.	0-2 év	619 053,0 Ft	3 578,3 Ft	3 757,3 Ft	5 040,0 Ft	7 245,0 Ft	8 190,0 Ft	9 135,0 Ft
2.	3-5 év	788 315,0 Ft	4 556,7 Ft	4 784,6 Ft	7 200,0 Ft	8 280,0 Ft	9 360,0 Ft	10 440,0 Ft
3.	6-10 év	1 108 091,0 Ft	6 405,2 Ft	6 725,4 Ft	7 200,0 Ft	8 280,0 Ft	9 360,0 Ft	10 440,0 Ft
4.	11-15 év	1 259 322,0 Ft	7 279,3 Ft	7 643,3 Ft	7 200,0 Ft	8 280,0 Ft	9 360,0 Ft	10 440,0 Ft
5.	16-20 év	1 342 511,0 Ft	7 760,2 Ft	8 148,2 Ft	7 200,0 Ft	8 280,0 Ft	9 360,0 Ft	10 440,0 Ft
6.	21-25 év	1 490 087,0 Ft	8 613,2 Ft	9 043,9 Ft	7 200,0 Ft	8 280,0 Ft	9 360,0 Ft	10 440,0 Ft
7.	26-30 év	1 615 243,0 Ft	9 336,7 Ft	9 803,5 Ft	7 200,0 Ft	8 280,0 Ft	9 360,0 Ft	10 440,0 Ft
8.	31-35 év	1 681 710,0 Ft	9 720,9 Ft	10 206,9 Ft	7 200,0 Ft	8 280,0 Ft	9 360,0 Ft	10 440,0 Ft
9.	36-40 év	1 823 100,0 Ft	10 538,2 Ft	11 065,1 Ft	7 200,0 Ft	8 280,0 Ft	9 360,0 Ft	10 440,0 Ft
10.	41- év	2 142 051,0 Ft	12 381,8 Ft	13 000,9 Ft	7 200,0 Ft	8 280,0 Ft	9 360,0 Ft	10 440,0 Ft

4. ábra

MOK javaslat új alapdíjjal és szenior szorzóval

				ügyelet óradíj munkanapon az új számítás szerint			
	Kat.	havi bér 2022	órabér 2022	alap	plusz 15%	plusz 30%	plusz 45%
1.	0-2 év	619 053,0 Ft	3 578,3 Ft	5 040,0 Ft	5 796,0 Ft	6 552,0 Ft	7 308,0 Ft
2.	3-5 év	788 315,0 Ft	4 556,7 Ft	7 200,0 Ft	8 280,0 Ft	9 360,0 Ft	10 440,0 Ft
3.	6-10 év	1 108 091,0 Ft	6 405,2 Ft	7 200,0 Ft	8 280,0 Ft	9 360,0 Ft	10 440,0 Ft
4.	11-15 év	1 259 322,0 Ft	7 279,3 Ft	7 200,0 Ft	8 280,0 Ft	9 360,0 Ft	10 440,0 Ft
5.	16-20 év	1 342 511,0 Ft	7 760,2 Ft	7 200,0 Ft	8 280,0 Ft	9 360,0 Ft	10 440,0 Ft
6.	21-25 év	1 490 087,0 Ft	8 613,2 Ft	8 640,0 Ft	9 936,0 Ft	11 232,0 Ft	12 528,0 Ft
7.	26-30 év	1 615 243,0 Ft	9 336,7 Ft	8 640,0 Ft	9 936,0 Ft	11 232,0 Ft	12 528,0 Ft
8.	31-35 év	1 681 710,0 Ft	9 720,9 Ft	8 640,0 Ft	9 936,0 Ft	11 232,0 Ft	12 528,0 Ft
9.	36-40 év	1 823 100,0 Ft	10 538,2 Ft	8 640,0 Ft	9 936,0 Ft	11 232,0 Ft	12 528,0 Ft
10.	41- év	2 142 051,0 Ft	12 381,8 Ft	8 640,0 Ft	9 936,0 Ft	11 232,0 Ft	12 528,0 Ft

5. ábra

MOK javaslat új alapdíjjal és szenior szorzóval önként vállalt többletmunka esetén

				ügyelet óradíj munkanapon az új számítás szerint			
	Kat.	havi bér 2022	óradíj 2022	alap	plusz 15%	plusz 30%	plusz 45%
1.	0-2 év	619 053,0 Ft	3 578,3 Ft	6 048,0 Ft	8 346,2 Ft	9 434,9 Ft	10 523,5 Ft
2.	3-5 év	788 315,0 Ft	4 556,7 Ft	8 640,0 Ft	9 936,0 Ft	11 232,0 Ft	12 528,0 Ft
3.	6-10 év	1 108 091,0 Ft	6 405,2 Ft	8 640,0 Ft	9 936,0 Ft	11 232,0 Ft	12 528,0 Ft
4.	11-15 év	1 259 322,0 Ft	7 279,3 Ft	8 640,0 Ft	9 936,0 Ft	11 232,0 Ft	12 528,0 Ft
5.	16-20 év	1 342 511,0 Ft	7 760,2 Ft	8 640,0 Ft	9 936,0 Ft	11 232,0 Ft	12 528,0 Ft
6.	21-25 év	1 490 087,0 Ft	8 613,2 Ft	10 368,0 Ft	11 923,2 Ft	13 478,4 Ft	15 033,6 Ft
7.	26-30 év	1 615 243,0 Ft	9 336,7 Ft	10 368,0 Ft	11 923,2 Ft	13 478,4 Ft	15 033,6 Ft
8.	31-35 év	1 681 710,0 Ft	9 720,9 Ft	10 368,0 Ft	11 923,2 Ft	13 478,4 Ft	15 033,6 Ft
9.	36-40 év	1 823 100,0 Ft	10 538,2 Ft	10 368,0 Ft	11 923,2 Ft	13 478,4 Ft	15 033,6 Ft
10.	41- év	2 142 051,0 Ft	12 381,8 Ft	10 368,0 Ft	11 923,2 Ft	13 478,4 Ft	15 033,6 Ft

6.ábra